ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಷೇರು ಇರಬಾರದೆಂದು ಕೆಲವರು ವಾದಮಾಡಿದರು. ಸರ್ಕಾರದ ಷೇರು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಎಂದಿಗೂ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬಂದು ಈಗ್ಗೆ 3-4 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವ ಈ ದಿವಸದವರೆಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಬ್ರೀಜಾಬಾದ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರ ವಿದ್ದಾಗ ಇದ್ದ ಮನೋಭಾವವೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಪ್ರಜಾ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದಮೇಲೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ನೆಲೆಸಿದಮೇಲೆ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವಿದ್ದರೇ ಆ ಸಂಘ ಊರ್ಜಿತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಲು ಸಹಕಾರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಜನರು ಅರಿಯಬೇಕು. ಕೆಲವು ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಅದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ದ್ರೋಹವೆಣಿಸಿರತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭಗಳು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಂದಿವೆ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಬಹು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವನ್ನು ಸಲೀಸಾಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಹಣದ ಭದ್ರತೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈವಾಡ, ಹತೋಟಿ ಅದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬೇಕು, ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ತತ್ವಗಳು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ಅದರಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಸಾರೋದ್ದಾರವಾಗಿ ಜರುಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈವಾಡ ಇರಲೇಬೇಕು. ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳು ಸರ್ವ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೆಂದು ನಾನು ಯಾವ ಸಂಘದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಈ ಸಂಘದ ಬಾಕಿ ವಸೂಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲ್ಕಿ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡು ಇರತಕ್ಕ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ನಿರಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಊರ್ಜಿತ ಸಂಘನೆಗೆ ಹಣದ ವಸೂಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಧನೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

DISCUSSION ON QUESTIONS.

Q. No. 471 re. Necessity to start Schools in Rural parts.

5 P.M.

Mr. SPEAKER.—Now discussion under Rule 39 in respect of question 471 V set given notice of Sri B. Hutche Gowda will take place. There are two questions and we cannot allot more than one hour. Therefore I request the Hon'ble Members to confine their remarks to half-an-hour for each question.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು 471ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಮೇಲೆ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾರದೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಕೂಡ 14 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದೂ ಅದೂ ಈ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರ್ಕಾರದಮೇಲೂ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಮೇಲೂ ಬಿದ್ದಿರತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದೇ ಹೋದರೆ ನಾವು ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲ ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಕೂಡ ಓಟಿನ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದು, ದೇಶದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಆತನ ಭಾಗ ಇರಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಆತನಿಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಅದೂ ಕೂಡ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ, ಬಂದಿರಬೇಕು. ಅಂತಹ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಸರ್ಕಾರದ ಮೊದಲನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆ ರೀತಿ ಕೊಡದೇ ಇರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಲೋಪ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಕೂಡ ಈ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 16,000 ಚಿಲ್ಲರೆ ಗ್ರಾಮಗಳು ಇವೆ. 1945ರ ಮೇಳೆಗೆ ಸುಮಾರು 6,000 ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ದೊರೆಯುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಅನಂತರ ಒತ್ತಾಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, 200 ರಿಂದ 300 ಪ್ರಜಾ ಸಂಖ್ಯೆ ಇರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಸ್ಕೂಲು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಗಳವರು ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಆ ಪ್ರಕಾರ 1945-46ರ ರಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ 400 ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಡ್ಡಾಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಮೊದಲನೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದು 1942ರಲ್ಲಿ. ಯಾವ ಹುಡುಗರು ಒಂದುನಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಯೇತೀರಬೇಕೆಂಬ ಕಾನೂನು ತಂದರು. ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರಿನಲ್ಲೂ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರು. 1945ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಈ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದಮೇಲೆ ಆ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾದ ತನ್ನ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.)

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರ ಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದಿದ್ದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಕಡ್ಡಾಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಿಂತೇ ಹೋಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಗಮನ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. 400 ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಕಡೆ ಈ ವರ್ಷ ಒಂದು ಸ್ಕೂಲು ಸಹಾ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ 56 ಸ್ಕೂಲುಗಳು, ಅದರ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ 110 ಸ್ಕೂಲು ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಕಡಮೆ ಆಗಿಕೊನೆಗೆ ಸೊನ್ನೆ nil balance ಆಯಿತು.

1945-46ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ 7,535 ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳು;

1947ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ 8872 ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲು ಗಳು ಇವೆ.

1945ರಲ್ಲಿ	400	ಸ್ಕೂಲುಗಳು.
1946ರಲ್ಲಿ	370	,,
1947ರಲ್ಲಿ	430	,,
1948ರಲ್ಲಿ	377	,,

1949ರಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದು 1949-50 ರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿರುವುದು ಅಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ ಎಂದರೆ 1951ನೇ ಇಸವಿ ಸೆನ್ಸಸ್ ಪ್ರಕಾರ 14 ವರ್ಷದೊಳಗಿರತಕ್ಕ ಹುಡುಗರು 14 ಲಕ್ಷ ಇರತಕ್ಕವರ ಪೈಕಿ ಐದು ಲಕ್ಷ 80 ಸಾವಿರ ಜನ ಹುಡುಗರು ಮಾತ್ರ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದ ಶೇಕಡ 60 ಅಥವಾ ಎಂಟು ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ಜನಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ದೊರೆಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಕೂಡ 'ಏನಪ್ಪ ನಾನು ಕಂದಾಯ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೇ, ವಿದ್ಯಾ ಭ್ಯಾನದ ಸೆಸ್ಸು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೇ, ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಜೆ ಅಲ್ಲವೇ, ಸರ್ಕಾರದವರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸೆಸ್ಸು ಹಾಕಿ ನಮ್ಮಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಪ್ರೈಮರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಸಹ ಓದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ಇಂಥ ಸರ್ಕಾರ ಇರತಕ್ಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆ ಆಗಿರುವುದು ಎಂಥಾ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿ, ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಅದೇ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದರೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 400 ಸ್ಕೂಲುಗಳಂತೆ ಸುಮಾರು 11½ ಸಾವಿರ ಸ್ಕೂಲುಗಳು ಆಗುತ್ತಾ ಇದ್ದವು. ಈಗ ತಾವು ತಂದಿರತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸುಧಾರಣೆ ಆಗಬೇಕು, ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಸ್ವಾಮಿ? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಪ್ರೈಮರಿ ವಿದ್ಯಾ ಭ್ಯಾಸ ಓದಗಿಸಿದಮೇಲೆ ತಾನೆ ಬಾಕಿ ವಿಚಾರ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು? ಈಗ ತಾವು ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಆದ ಉಪಾ ಧ್ಯಾಯರುಗಳಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕೊಡು ವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. 26 ಸಾವಿರ ಜನ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಇದ್ದಾರೆ; ಅವರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನೂ ಅಷ್ಟು ಜನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಏನೂ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ 16 ಸಾವಿರ ಜನದ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು 3,000 ಜನ ಸೇರಿಕೊಂಡು 19 ಸಾವಿರ ಜನ untrained teachers ಆಗುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಿಗೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾನದ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಆಮೇಲೆ ಬಾಕಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸ ಬಹುದು. ತಾವು ಈಗ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸುಧಾರಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಇರುವ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು 44 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡು ತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ 22 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಒಂದೇಸಲ ಬೇಕಾ ಗಿರುವ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು. ನಾಳೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ನಾಳೆ ಹಣದ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದರೆ ತಾನೆ ಅನುಕೂಲ ದೊರೆಯುವುದು? ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ಕೂಡ ಈ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಜನರು ಇದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದು ದೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ತೃಣೀಕರಿಸಿ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಇದೊಂದು ಅಂಶದಿಂದ ನಾವು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳ ವಿಚಾರ ನೋಡಿದರೆ ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ 1945-46ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 76 ಸ್ಕೂಲುಗಳಿದ್ದುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು, ವರ್ಷಕ್ಕೆ 16 ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. 1944-45 ರಲ್ಲಿ 21 ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿ ನಿಧಿಗಳ ಆಶೋತ್ತರಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ಹಿಂದಿನವರಿಗಿತ್ತು. ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆ ತರಹ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಇದೊಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನಾದರಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಸರಿ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಮುಂದೆ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ 7,200 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ 200 ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿದೆ. ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಏಳು ಸಾವಿರ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಸೌಕರ್ಯ ದೊರಕುವುದು. ನಾವೇನು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜನ್ನಾಗಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೇ ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈ ಅವಕಾಶ ಸಹ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯ ಏಕೆ ಕೊಡಬೇಕು? ಸೆಸ್ ಏಕೆ ಕೊಡಬೇಕು? ಈ ದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕೆ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲುಗಳು 1943ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 373 ಇದ್ದುವು; ಪ್ರತಿವರ್ಷ 50 ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಸುಲಭ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನ್ಯೂಚೈಪ್ ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲು ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು; ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕ್ಲಾಸು ಹೆಚ್ಚುಮಾಡಿದರೆ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ವಾದಮೇಲೆ ಕಡೆಯ ಪಕ್ಷ ಕಲತದ್ದನ್ನು ಮರೆಯದ ಹಾಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಗಳಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ದಿವಸ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರ ಬಹುಮತ ವಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ತೃಣೀಕರಿಸ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂಥ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೌಕ ರ್ಯವನ್ನು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರವೆಂದು ಯಾವು

ದನ್ನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅದು ಹೋದಮೇಲೂ ಸಹ ಕೊಡದಿರುವುದನ್ನ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಒಂದು ಆಶೋತ್ತರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಯೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವನ ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲುಗಳು ಸುಮಾರು 700 ಚಿಲ್ಲರೆ ಇವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ವಾದರೆ ಅದನ್ನು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರೈಮರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನೊದ ಗಿಸಿ ಅನಂತರ ಸೆಕೆಂಡರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಆಮೇಲೆ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಂಥ ಒಂದು ಅನುಕೂಲತೆ ಸರ್ಕಾರ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಒದಗಿಸದಿರುವುದು ಬಹಳ ಖಂಡನೀಯವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್ (ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಸ್ವಾಮಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹರಡಬೇಕು, ಅದು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು ಎಂದೇನು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಒಂದು ಭಾವನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೋ ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗಾದರೂ ಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಬೇಕೋ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ಒಂದು ತತ್ಪ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಆಕ್ಷೇ ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನರಿತೇ ಯಾವ ರೀತಿ ವಿಸ್ತಾರ ಮಾಡಬೇಕು, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ವಿದ್ಯಾ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾ ಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಾವು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ವರ್ಷ ಯಾವ ರೀತಿಯ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ವರ್ಷ 250 ಸಿಂಗಲ್ ಟೀಚರ್ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇವೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಮರೆತಿರ ಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.—ಅದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಡೀಷನಲ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಟೀಚರ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಸ್ಕೂಲಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್.—ಸ್ಕೂಲು ಕಟ್ಟಡ ಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಅಡೀಷನಲ್ ಟೀಚರ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಕೂಲು ಕೂಡ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.—ಹಾಗಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

Mr. SPEAKER,—May I bring it to the notice of the Hon'ble Minister that in the reply it is said that the number of primary schools for 1954-55 is nil?

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್.—This refers to 1953-54. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿರುವ ಸಾಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. 1953-54ನೆಯ ಸಾಲಿಗೆ ಅನ್ವ ಯಿಸುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.—ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ವರು ಅಡ್ಡಾರು ಮಾಡಿರುವುದು 1953ನೆಯ ಇಸವಿ ಅಕ್ಟೋಬರಿನಲ್ಲಿ. ಆಗ 275 ಜನರನ್ನು ಅಡೀಷ ನಲ್ಲಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ ಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್.—ಅಡೀಷನಲ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ಸ್ ಮತ್ತು ಅಡೀಷನಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ಸ್ ಎರಡನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಅವರಿಗೆ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗಲಲ್ಲ, ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ಮಧ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ಕೂಲ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರುವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡಲು ನೇಮಿಸಿರುವುದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೋಪ, ಅಂಥ ಸ್ಕೂಲು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಮುಚ್ಚುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಮನಿಸಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಡೈರೆಕ್ಟಿವ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂದು ವಿದ್ಯಾನುಧಾರಣಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಕಂಡು ಈಗಾಗಲೆ ಟೀಚರ್ಸ್ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಜಾಸ್ತಿಮಾಡಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನು ತರಹೇತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಟೆಕ್ಸ್ಟ್‌ಬುಕ್ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರೀಆರ್ಗನೈಜ್‌ಮಾಡಿ ಬೋರ್ಡನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಕರಿಕ್ಯುಲಂ, ಪಠ್ಯ ಕ್ರಮ ಹೇಗಿರಬೇಕು, ಹೇಗೆ ವಿಶಾಲವಾಗಿಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಕೂಡ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿದೆ. ಈಗ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರ ಬೇರೆ, ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಬೇರೆ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ವರಮಾನದ ಬಾಬುಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿವೆ. ಡೈರೆಕ್ಟಿವ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿ ಪಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲೇನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ದೆಷ್ಟು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿದೆಯೋ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅಷ್ಟೇ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸಹ-ಕಾರ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ನವೆಂಬರ್ 2, 3 ಮತ್ತು 4ನೆಯ ತಾರೀಖುಗಳಲ್ಲಿ ದೆಹಲಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆ ಡೈರೆಕ್ಟರು ಮುಂಚೆ ಹೋಗಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿ ವಿಸ್ತಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಪಾಡುಮಾಡಿ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹರಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ವೆಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಇತರ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ ಯೆಂದು ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಲು ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗು ತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಇತರ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯ ಬಾರದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನ ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ವಿಚಾರ ನವೆಂಬರ್ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಆ ರೀತಿ ಆದಮೇಲೆ ನಾವು ಇದನ್ನು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಿಂತ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ

(ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್.)
ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Question No. 80 *re*: Breaches in Sangenahalli and Tuppadahalli Tanks.

*Sri J. MOHAMED IMAM (Jagalur).— Sir, as I speak on this subject I feel as if I am celebrating the first anniversary of the breaches of Sangenahalli and Tuppadahalli Tanks though with a heavy heart because it is exactly two days short of one year since this major disaster occurred. Till now I did not take much part or pursue the matter hoping that the Government would take necessary effective action in this matter. These tanks were sanctioned in the year 1944; the execution commenced from 1946. Necessary facilities were created to speed up the works. I may just state that a sub-division was constituted for each tank and the Assistant Engineer in charge of each sub-division was given the assistance of a number of overseers. To add to the speedy and proper execution of the work a separate division was created solely for these two tanks. His main and sole work was to look after the execution of these works in a proper way. The work went on what I call at a snail's pace for nearly 8 years and last year we thought that the people round about, who had waited fortunately for a long time, would reap the benefit of these two tanks. But unfortunately, these two tanks burst or breached simultaneously and thus dashed off all the hopes entertained by the people round about.

When these two tanks breached there was widespread commotion throughout the State. Both the public and the Press took up the cause. And it was felt that the breaches of these two tanks were not quite natural or entirely due to rains to which they were attributed but mostly due to the gross negligence of the departmental people who were in charge of them. The Government appointed a Committee with Sri L. Siddappa as the Chairman and a Superintending Engineer and a District Board President as members. They visited the two spots, examined both the breaches thoroughly and effectively and have given their findings and I will read relevant portions of their report. I will be very brief. I may mention that this tank breached on 28th October 1953. I may point out that this tank was quite ready to receive full storage of water. The work was supposed to have been completed. There was heavy rainfall and this tank began to receive water. But even before the tank was full, it developed a breach and the bund gave way and all the water flowed out. The finding of the Committee on this is as follows:—

> "Inadequate foundation and keying the bund well into the ground;
>
> Imperfect consolidation and want of picking the newly rolled surface to get a thorough mix of bund material to a uniform homogeneous consistency;
>
> Poor and porous soil with which the bund filling material is made;
>
> Want of water-proof consolidated gravel backing to revetment to afford it support and poor quality construction with rounded boulder stones without keying the face stone to the back; and
>
> Quick rise of water level in the new lake."

I may state that there was not only a breach but the rivetment failed. This was a major disaster and the Committee in their finding have said that a breach of this tank which was not even full, was due to not too much of rainfall but inadequate foundation, imperfect consolidation, want of water-proof consolidated gravel backing, poor quality revetment work, etc. Thus the bund was not erected properly and there was a good deal of negligence on the part of the officers.

Now I come to the question of breach of Tuppadahalli Tank. It reveals a very interesting phase, which is not at all complimentary to